

**Бойовий статут Сил
підтримки "Інженерні війська
Збройних Сил України"
частина III (взвод, відділення,
екіпаж)**

Бойовий статут розроблений робочою групою кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного забезпечення) Національної академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного спільно з Управлінням інженерних військ Командування Сил підтримки Збройних Сил України, погоджений із заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України, структурними підрозділами Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України.

Цей Бойовий статут визначає основи організації та виконання командирами рот, батальйонів інженерних військ Збройних Сил України завдань інженерної підтримки в операціях (бойових діях).

БОЙОВИЙ СТАТУТ СИЛ ПІДТРИМКИ

ІНЖЕНЕРНІ ВІЙСЬКА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

**ЧАСТИНА III
(ВЗВОД, ВІДДІЛЕННЯ, ЕКІПАЖ)**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2024

УДК 358.211(477)

Б 77

**Бойовий статут Сил підтримки «Інженерні війська Збройних Сил України»
Б 77 частина ІІІ (взвод, відділення, екіпаж). — Київ: «ЦУЛ», 2024. — 188 с.**

ISBN 978-611-01-3162-9

Бойовий статут розроблений робочою групою кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного забезпечення) Національної академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного спільно з Управлінням інженерних військ Командування Сил підтримки Збройних Сил України, погоджений із заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України, структурними підрозділами Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України.

Цей Бойовий статут визначає основи організації та виконання командирами рот, батальйонів інженерних військ Збройних Сил України завдань інженерної підтримки в операціях (бойових діях).

ISBN 978-611-01-3162-9

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	6
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	7
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	9
Глава I	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	15
1.1	Основи інженерного забезпечення (інженерної підтримки)	15
1.2	Основи бойового застосування інженерних підрозділів	26
1.3	Принципи бойового застосування інженерних підрозділів	29
1.4	Управління підрозділами інженерних військ	31
1.5	Робота командира взводу (відділення, екіпажу) з підготовки до виконання завдань інженерного забезпечення (інженерної підтримки) бойових дій	34
Глава II	ПРИЗНАЧЕННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ ТИПОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК	43
2.1	Призначення, організація та бойове застосування інженерно-розвідувального взводу	43
2.2	Призначення, організація та бойове застосування розвідувально-водолазного взводу	49
2.3	Призначення, організація та бойове застосування інженерно-саперного взводу	51
2.4	Залучення інженерно-саперного взводу до встановлення керованих мінних полів	69
2.5	Призначення, організація та бойове застосування інженерного взводу розмінування	80
2.6	Призначення, організація та бойове застосування інженерного взводу розгородження	82
2.7	Призначення, організація та бойове застосування взводу інженерних загороджень	84
2.8	Призначення, організація та бойове застосування понтонного взводу	95
2.9	Призначення, організація та бойове застосування переправно-десантних підрозділів	100
2.9.1	Призначення, організація та бойове застосування взводу плаваючих транспортерів	104
2.9.2	Призначення, організація та бойове застосування взводу плаваючих машин	110
2.10	Призначення, організація та бойове застосування інженерно-мостобудівельного взводу	114
2.11	Призначення, організація та бойове застосування інженерно-дорожного взводу	124

2.12	Призначення, організація та бойове застосування інженерно-позиційного взводу	128
2.13	Призначення, організація та бойове застосування взводу обладнання пунктів управління	131
2.14	Призначення, організація та бойове застосування взводу інженерних конструкцій	136
2.15	Призначення, організація та бойове застосування взводу польового водопостачання	145
2.16	Призначення, організація та бойове застосування інженерно-маскувального взводу	148
2.17	Призначення, організація та бойове застосування електротехнічного взводу	154
Глава III	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК	159
3.1	Бойове забезпечення	160
3.1.1	Розвідка	160
3.1.1.1	Інженерна розвідка	161
3.1.2	Захист від засобів ураження противника	162
3.1.2.1	Радіаційний, хімічний, біологічний захист	165
3.1.3	Охорона підрозділів	166
3.1.4	Маскування дій підрозділів і їх розташування на місцевості	167
3.2	Технічне забезпечення	169
3.3	Тилове забезпечення	172
3.4	Медичне забезпечення	174
3.5	Морально-психологічне забезпечення	176
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	178
Додатки:		
1	Додаток 1	179
2	Додаток 2	182
3	Додаток 3	187

ВСТУП

Бойовий досвід набутий при проведенні Операції об'єднаних сил (АТО) на Сході України свідчить, що у більшості випадків оперативний успіх дій військ забезпечувався діями невеликих формувань (рота, взвод). При цьому основною бойовою одиницею був *мб (мтб)*, який є основним загальновійськовим тактичним підрозділом, а при виконанні завдань інженерної підтримки (інженерного забезпечення) частинами та підрозділами ІВ – відділення (група, розрахунок, обслуга), взвод, рота, зведений загін, інженерна тактична група. Прикладом подібної зміни пріоритетів є героїчні дії багатьох підрозділів інженерних військ в ході зазначених бойових дій.

Аналіз набутого досвіду, інших сучасних збройних конфліктів підтверджує те, що для успішного виконання завдань інженерної підтримки (інженерного забезпечення) бойових дій недостатньо мати повнокровні підрозділи і частини ІВ, оснащені сучасними засобами інженерного озброєння. Успішне виконання завдань інженерної підтримки (інженерного забезпечення) у сучасному бою визначається рівнем професійної підготовки особового складу та навичками командирів і штабів з управління діями підрозділів при виконанні завдань інженерного забезпечення у складних обставинах сучасного бою.

Викладені в Бойовому статуті сил підтримки Збройних Сил України «Інженерні війська» частина III (взвод, відділення, екіпаж) основні вимоги щодо теорії інженерної підтримки (інженерного забезпечення) а також бойового застосування типових підрозділів інженерних військ, способів їх дій в загальновійськовому бою, при виконанні ними поставлених завдань покликані надати, в першу чергу офіцерам інженерних військ, необхідні знання та розуміння основ інженерної підтримки (інженерного забезпечення) загальновійськового бою та тактики інженерних підрозділів, їх організації та бойових можливостей.

У Статуті розкрито послідовність і зміст роботи командира підрозділу інженерних військ при організації виконання завдань інженерної підтримки (інженерного забезпечення).

Матеріал публікації напрацьований на основі Бойових статутів Сухопутних військ, тимчасової Наставови з інженерного забезпечення, а також інших настанов та керівництв, які регламентують питання інженерної підтримки (інженерного забезпечення) бойових дій та тактики підрозділів інженерних військ.

При опрацюванні матеріалу викладеного в даному Статуті враховувався досвід інженерної підтримки (інженерного забезпечення) бойових дій при проведенні Операції об'єднаних сил (АТО) на Сході України та інших локальних збройних конфліктів а також досвід бойової підготовки військ.

ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
ВДКП 10-89(03.01)	Настанова подолання водних перешкод та суходолів
ВКДП 10-90(03).01	Настанова з подолання (маркування) інженерних загороджень
ВКДП 10-93(03).01	Настанова з улаштування інженерних загороджень, їх маркування, облік та звітність
ВКДП 10-00(16).01	Настанова щодо роботи з вибухонебезпечними предметами
ВКДП 10-00(01).01	Настанова з протидії керованим саморобним вибуховим пристроям
ВКДП 10-24(04).01	Настанова бойове застосування військових частин та підрозділів інженерних військ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
АТО	Антитерористична операція
БГМ	Бурильна ґрунтова машина
БМП	Бойова машина піхоти
БМР	Бойова машина розмінування
БТР	Бронетранспортер
БПЛА	Безпілотний літальний апарат
ВАД	Військово-автомобільна дорога
ВЕУ	Військова електроустановка
ВНП	Вибухонебезпечний предмет
ВП	Виконавчий прилад
ВР	Вибухова речовина
ДШ	Детонуючий шнур
ЕА	Електроагрегат
ЕВМ	Електровибухова мережа
ЕДП	Електродетонатор
ЕЗП	Електрозапалювач
ЕС	Електростанція
ЕТЗ	Електротехнічний засіб
ЗП	Засоби підриву
ЗС України	Збройні Сили України
ЗТП	Запалювальна трубка
ІБП	Інженерні боєприпаси
ІЗ	Інженерні загородження
ІМР	Інженерна машина розгородження
ІПФ	Інженерний пост фотографування
ІРГ	Інженерна розвідувальна група
ІРД	Інженерний розвідувальний дозор
ІРМ	Інженерна розвідувальна машина
ІСП	Інженерний спостережний пост
КД	Капсуль-детонатор
КЗ	Кумулятивний заряд
Керівництво з підривної справи	Керівництво з підривної (вибухової) справи у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, затверджене наказом Міністра оборони України від 02 січня 2013 року № І

1	2
Керівництво з застосування ІБП	Керівництво з застосування інженерних боєприпасів у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, затверджене наказом Міністра оборони України від 27 грудня 2010 року № 700
Керівництво зі зберігання ІБП	Керівництво зі зберігання інженерних боєприпасів у Збройних Силах України, затверджене наказом начальника Генерального пввбу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 12 листопада 2007 року № 200
КСП	Командно-спостережний пункт
МВЗ	Мінно-вибухові загородження
МЗП	Малопомітні перешкоди
МП	Мінне поле
Оттавська конвенція	Конвенція про заборону застосування, накопичення апасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення ратифікована Законом України від 18 травня 2005 року № 2566-1V
ПВП	Протипіхотний вибуховий пристрій
ПДМ	Протидесантна міна
ПЕС	Пересувна електростанція
ПЗ	Підрильний заряд
ППМ	Протипіхотна міна
ППМП	Протипіхотне мінне поле
Протокол II	Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін- пасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 року, що додається до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять надмірні пошкодження або мають невибіркуву дію, ратифікована Законом України від 21 вересня 1999 року № 1084-XIV
ПТМ	Протитанкова міна
ПТМП	Протитанкове мінне поле
ПТрМ	Протитранспортна міна
ПТС	Плаваючий транспортер
РЗЗ	Рухомий загін загороджень
УМЗ	Універсальний мінний загороджувач

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Бліндаж – польова фортифікаційна споруда закритого типу ємкістю на 4...8 чол., що захищає особовий склад від куль, осколків снарядів, мін, запальних засобів, а також вражаючих факторів ядерного вибуху. Обладнується з місцевих матеріалів (круглого лісу, брусів, жердин, фашин) і елементів промислового виготовлення (габйонів, модульних конструкцій, хвилястої сталі, збірних залізобетонних елементів, земленосних мішків).

Бруствер – насип у фортифікаційних спорудах, призначений для захисту від куль і снарядів, спостереження противника, зручності ведення вогню (як упор для зброї). Починаючи з ХХ ст. невеликий насип – частина окопу, траншеї, укриття з бійницями для ведення вогню.

Вертодром – спеціально підготовлена ділянка місцевості на землі, воді чи на споруді, з необхідним обладнанням, призначеним повністю або частково для прибуття, відправлення та руху вертольотів по його поверхні, а також їх обслуговування.

Вертолітний злітно-посадковий майданчик – земельна (водна, льодова) ділянка, спеціально підготовлений майданчик або споруда (підняті над землею, водною поверхнею конструкції), що використовуються для зльоту, посадки, руху та стоянки вертольотів.

Вибухові речовини – хімічні речовини, які здатні під впливом зовнішніх дій до швидкого хімічного перетворення, що відбувається з виділенням великої кількості тепла і газоподібних продуктів.

Вибухонебезпечний предмет – всі боєприпаси, що містять вибухові речовини, ядерні речовини чи запалювальні речовини, біологічні та хімічні елементи (сполуки) виготовлений імпровізованим способом, що містить руйнівні, смертельні, отруйні, запальні, піротехнічні матеріали або хімікати, призначені для знищення, каліцтва, виснаження або відволікання уваги.

Виявлення – виявлена за допомогою будь-яких методів присутність особи, об'єкту чи явища, що мають військове значення.

Вогнева позиція – займається кулеметами, гарматами, мінометами й іншими вогневими засобами, а також танками, БМП, артилерійськими, танковими підрозділами для ведення вогню. Вогневі позиції бувають: основні; тимчасові; запасні, а за ступенем укриття від спостереження противника – відкриті і закриті. Відкриті вогневі позиції служать для ведення вогню прямою наводкою; закриті – розташовуються за природними укриттями, що приховують гармати і спалахи пострілів від спостереження з наземних пунктів спостереження противника.

Вогонь – ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї (озброєння).

Вогонь є основним способом знищення противника в загальновійськовому бою. Він може вестись окремим вогневим засобом або зосередженим вогнем взводу (відділення).

Вузол загороджень – ділянка місцевості (дороги) в дефіле (тіснині), ущелині тощо з прилеглими обходами та об'їздами, розташованими на напрямку

найбільш ймовірного просування противника, на якій створені мінно-вибухові та інші загородження, підготовлені до руйнування або зруйновані важливі об'єкти (мости, тунелі, дамби тощо), в поєднанні з природними перешкодами, яка має 1–1,5 км по фронті та 2–3 км глибину.

Електроустановка – установка, в якій виробляється, перетворюється, передається, розподіляється, споживається електрична енергія.

Елемент невилучення – пристрій, який призначений для захисту міни; він може бути частиною міни, пов'язаний з нею, приєднаний до неї або розміщений під нею і приводиться в дію при зовнішньому впливі на міну.

Загальновійськовий бій – різновид бою, який ведеться об'єднаними зусиллями військових частин і підрозділів різних родів військ та спеціальних військ Сухопутних військ (СВ) у взаємодії з іншими видами Збройних Сил України (ЗС України), а також органами і підрозділами інших військових формувань (ІВФ) та правоохоронних органів (ПрО).

Основними видами загальновійськового бою є оборонний і наступальний бій.

Складовими елементами загальновійськового бою є удар, вогонь і маневр.

Запасна позиція – призначається для зайняття під час маневру вогневими засобами (підрозділами) у ході бою.

Засоби підривання (ініціювання) – вироби та пристрої, що є джерелом початкового імпульсу для здійснення підривання.

Звичайний боєприпас – боєприпас який не містить хімічних, біологічних, радіологічних чи ядерних матеріалів і застосовується під час ведення військових операцій, включно з підривними роботами.

Землерийна машина – механічний засіб для виконання землерийних робіт під час інженерного обладнання місцевості і будівництва гідротехнічних і інших споруд. До них відносяться траншейні, котлованні, універсальні землерийні і траншейно-котлованні машини. Військові землерийні машини відрізняються великою продуктивністю, високою транспортною і розрахунковою швидкістю, прохідністю і пристосованістю до роботи в різних ґрунтових умовах.

Знешкодження ВВП – виявлення, оцінка, ідентифікація, переведення у стан, що виключає несанкціоноване спрацювання, видалення та утилізація в залежності від наявних умов.

Знешкодження мін – процес нейтралізації, переведення в безпечний стан, вилучення, переміщення чи знищення мін.

Знищення на місці – знищення вибухонебезпечного предмету не зрушуючи його з місця, найчастіше із застосуванням вибухового заряду відповідно до процедур знешкодження ВВП.

Зона загороджень – район місцевості зі встановленими мінно-вибуховими та влаштованими невибуховими і водними загородженнями.

Інженерні боєприпаси – засоби інженерного озброєння, що містять у своєму складі вибухові, піротехнічні речовини та їх компоненти. До інженерних боєприпасів належать: інженерні міни, підривні заряди промислового та

військового виготовлення (вибухові речовини), засоби підривання, заряди розмінування.

Інженерні загородження – встановлені на місцевості мінно-вибухові засоби, штучно створені перешкоди, руйнування споруд та різних об'єктів, які мають мету нанести втрати противнику, затримати його просування, створити сприятливі умови для ураження його вогнем з усіх видів зброї, скувати маневр або змусити рухатися у вигідному для наших військ напрямку.

Козирок – закриття (невеликий навес) над стрілецьким окопом для захисту стрільця і зброї від куль, осколків і запальної суміші.

Маневр – організоване пересування підрозділів у ході бою (дій) з метою зайняття вигідного положення стосовно противника і зосередження необхідних сил і засобів на новому напрямку (рубежі, райони), відведення підрозділів з-під ударів противника, а також перенесення (зосередження) вогню для найбільш ефективного ураження противника. Залежно від складу сил і засобів маневр здійснюється підрозділом (взводом, відділенням, танком) та вогнем.

Видами маневру підрозділом є: охоплення, обхід, відхід.

Марш – організоване пересування підрозділів в колонах по дорогах та колонних шляхах з метою своєчасного виходу в призначений район або на вказаний рубіж. Він може здійснюватися в умовах передбачення вступу в бій з противником або поза загрозою зіткнення з противником.

Міна – боєприпас, що встановлюється під землею, на землі чи поблизу землі або іншої поверхні і призначений для вибуху, спричиненого присутністю, близькістю чи контактом з людиною або транспортним засобом.

Мінне поле – ділянка місцевості (акваторії), на якій у певному порядку або безсистемно встановлені міни одного або декількох типів.

Наступ – проводиться з метою розгрому (знищення) противника та оволодіння важливими районами (рубежами, об'єктами) місцевості. Він полягає в ураженні противника всіма засобами, які є, рішучій атаці, стрімкому просуванні підрозділів у глибину його бойового порядку, знищенні та полоненні живої сили, захопленні озброєння, техніки та намічених районів (рубежів) місцевості.

Наступ на противника, який обороняється, здійснюється з положення безпосереднього зіткнення з ним або з ходу.

Оборона – вид бою, який здійснюється навмисно або вимушено з головною метою – відбити наступ переважаючих сил противника, завдати йому максимальних втрат, утримати важливі райони (об'єкти) місцевості і тим самим створити сприятливі умови для переходу своїх військ у наступ.

Оборона може готуватися завчасно або організуватися в ході бою, в умовах відсутності зіткнення з противником або в умовах безпосереднього зіткнення з ним.

Оборонна позиція – призначається для розміщення бойових порядків механізованих і танкових підрозділів. Є частиною оборонного рубежу, смуги оборони, ділянки оборони чи смуги забезпечення. До оборонних позицій відносяться також передові, проміжні і відсічні позиції, а також позиції бойової

охорони. Основу оборонної позиції складає система опорних пунктів та вогневих позицій, об'єднаних в батальйонний район оборони і пов'язані між собою єдиною системою вогню і загороджень. Вони обладнуються окопами, укриттями, а за наявності часу також траншеями, ходами сполучення і сховищами.

Обстеження території (району) – розвідка або пошук на визначеній ділянці місцевості для забезпечення новою інформацією або її оновлення стосовно специфічної ситуації і активності.

Окоп – фортифікаційна споруда відкритого типу для ведення вогню і захисту особового складу і військової техніки від засобів ураження. Розрізняють окопи: стрілецькі; артилерійські; мінометні; для танків (БМП, БТР). Стрілецькі окопи бувають одиночні, парні, на відділення чи на розрахунок. Одиночні і групові (на 2...3 чол.) окопи складаються з виїмки (рову), бруствера, берми і площадок для встановлення зброї. Одиночні окопи з'єднанні між собою траншеєю являють собою **окоп на відділення**, який додатково обладнується запасними кулеметними і гранатометними майданчиками, щілиною чи бліндажем, нішами для боєприпасів, зброї, продовольства і водовідводами. Артилерійські і мінометні окопи складаються з майданчиків з пов'язаними з ними ровиками, у яких обладнуються ніші для боєприпасів і щілини (бліндажі); окопи для танків (БМП, БТР) – з котловану з апарелю, щілини й іноді ніш для боєприпасів. Окопи маскуються під навколишню місцевість, забезпечують зручність ведення вогню, захист від куль і осколків.

Опорний пункт взводу (роти) – ділянка місцевості, частина оборонної позиції (району оборони), обладнана в інженерному відношенні, найбільш насичена вогневими засобами і пристосована до кругової оборони. Взводний опорний пункт обороняється механізованим взводом (танковим). Він складається з основних і запасних позицій відділень, вогневих позицій БМП (БТР) і приданих вогневих засобів; танкового взводу – з вогневих позицій танків. Ротний опорний пункт обороняється механізованою ротою (танковою). Складається з взводних опорних пунктів (ВОП), позицій вогневих засобів штатних і приданих підрозділів.

Очищення території – ідентифікація, маркування, нейтралізація, руйнування, або вилучення мін, вибухонебезпечних залишків війни, саморобних вибухових пристроїв та мін-пасток на визначеній ділянці у ході їх пошуку та виявлення під час проведення наземних операцій, для забезпечення продовження проведення військових операцій із меншим ступенем ризику.

Очищення шляхів – в наземних операціях виявлення та ідентифікація, маркування чи знешкодження, знищення або ж переміщення виявлених мін чи інших вибухонебезпечних предметів, саморобних вибухових предметів, мін пасток, з метою безпечного продовження військових операцій на визначеній ділянці дороги.

Перевірка шляхів сполучення – розвідка вздовж конкретної лінії сполучення, такої як дорога, залізниця чи водний шлях з метою виявлення тимчасових цілей і взагалі, будь-якої діяльності.

Позиція – смуга (ділянка, район) місцевості, акваторії, зайнята чи намічена до заняття військами (силами) для ведення бойових дій. Розрізняють позиції: очікувальна; запасна; хибна; оборонна; вогнева; відсічна; бойової охорони; передова; проміжна; стартова; технічна.

Позиція бойової охорони – створюється перед переднім краєм оборони батальйону на напрямках імовірних дій противника, коли відсутня передова позиція. Обладнується в інженерному відношенні як взводний опорний пункт і прикривається загородженнями. Займається взводом від батальйону 1-го ешелону.

Противіотний вибуховий пристрій – вибуховий пристрій або міна, призначені для нанесення ураження живій силі противника і встановлені в керованому режимі (керування здійснюється по проводах чи по радіо).

Протитанкова міна – міна, яка призначена для мінування місцевості проти танків та іншої рухомої наземної техніки противника.

Розмінування – процес повного вилучення (знешкодження) мін, вибухонебезпечних матеріалів, вибухонебезпечних залишків війни, СВП та мін-пасток з визначеної території, з метою забезпечення безпеки цивільного населення.

Система інженерних загороджень – сукупність різних загороджень, які створюються за єдиним планом, у відповідності до замислу бою, у поєднанні з системою вогню, природними перешкодами, з урахуванням маневру своїх військ та дій противника.

Смуга загороджень – смуга місцевості глибиною 3–4 км перед позицією або оборонним рубежем з встановленими в ній різними мінно-вибуховими, влаштованими невибуховими загородженнями і створеними руйнуваннями в поєднанні з природними перешкодами, що прикриває важливий напрямок.

Сховище – укриття, яке забезпечує найбільш високий захист від засобів ураження та сприятливі умови для відпочинку або роботи особового складу без індивідуальних засобів захисту під час тривалого зараження місцевості та повітря отруйними та радіоактивними речовинами.

Траншея – відкрита фортифікаційна споруда призначена для ведення вогню, спостереження і прихованого пересування, а також для захисту особового складу та озброєння від засобів ураження противника.

Удар – одночасне ураження військ і об'єктів противника шляхом потужної дії на них зброєю або військами. Залежно від засобів, що застосовуються, удари поділяються на вогневі та удари військами (силами). Вогневі удари за засобами доставки можуть бути ракетними, ракетно-артилерійськими та авіаційними; за кількістю засобів, які беруть участь, і об'єктів, що підлягають ураженню, – зосереджені, групові і поодинокі.

Укриття – фортифікаційна споруда, елементи рельєфу і місцеві предмети, які використовуються для захисту і маскування особового складу, військової техніки і майна. На позиціях і в районах розташування військ обладнуються для особового складу – щілини, бліндажі і сховища; для військової техніки і матеріальних засобів – укриття котлованного та насипного типів, ніші і т.п. Для

особливо важливих видів військової техніки можуть обладнуватись укриття закритого типу.

Фортифікаційне обладнання – зведення на місцевості комплексу фортифікаційних споруд відповідно до оперативно-стратегічної чи тактичної обстановки (плану).

Фортифікаційні споруди – інженерні споруди, призначені для підвищення ефективності застосування зброї і військової техніки, забезпечення стійкого управління військами, захисту військ і населення від засобів ураження.

Хибна позиція – обладнується хибними і дійсними польовими фортифікаційними спорудами, макетами вогневих засобів і військової техніки й імітується діями спеціально виділених підрозділів. Створюється з метою приховати від противника розташування позицій, зайнятих військами, не допустити вогневих, авіаційних і ракетних ударів по дійсних об'єктах (викликати їх на себе).

Хід сполучення – фортифікаційна споруда відкритого типу у вигляді вузького рову з бруствером, призначена для прихованого пересування особового складу між траншеями, окремими спорудами на позиціях, ПУ, а також для сполучення з тилом. Відривається траншейними машинами чи вручну глибиною 60...150 см (в хибних районах 60 см, основний профіль 110 см, повний профіль 150 см), шириною по дну 40...70 см, по верху 90...110 см, висота бруствера 30...40 см. В плані має криволінійне чи ламане накреслення. Може обладнуватись чарунками (стрільця, гранатометника, кулеметника).

Щілина – найпростіше укриття для особового складу відділень, екіпажів бойових машин, артилерійських розрахунків, забезпечує захист від засобів ураження противника та негоди. Щілини обладнують безпосередньо в траншеях, ходах сполучення, поруч з окопами для бойових машин, а також окремо розташовані. За наявності часу та матеріалів над щілиною влаштовують покриття з колод діаметром не менше 14 см з обсипанням ґрунтом товщиною не менше 60 см (**перекрита щілина**). Довжина щілини приймається із розрахунку 0,5 м на одну людину, що приховується.

Щільність загороджень – ступінь прикриття інженерних загороджень позицій, рубежів, напрямків та смуг дії військ. Вона визначається як відношення загальної протяжності встановлених загороджень до ширини фронту напрямку (позиції, смуги, рубежу) що прикривається. Щільність протитанкових та протипіхотних мінно-вибухових загороджень визначається окремо.

Інші терміни, що використовуються в цій Настанові, вживаються у значеннях, наведених у Тимчасовій настанові з інженерного забезпечення ЗС України, наказах Міністерства оборони України.

Глава I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Бойовий статут сил підтримки Збройних Сил України «інженерні війська» частина III «взвод, відділення, екіпаж» містить основні принципи застосування типових інженерних взводів, відділень та екіпажів в умовах сучасного бою та при виконанні інших завдань, визначених законодавством України.

1.1. Основи інженерного забезпечення (інженерної підтримки)

1.1.1. Інженерне забезпечення (інженерна підтримка) є одним із видів бойового забезпечення та являє собою – комплекс заходів щодо інженерної підготовки військ, об'єктів та місцевості, які здійснюються з метою своєчасного та прихованого розгортання військ, проведення ними маневру, створення необхідних умов для успішного виконання поставлених завдань, підвищення рівня захисту військ та об'єктів від засобів ураження противника, завдання противнику втрат та ускладнення його дій.

Інженерне забезпечення (інженерна підтримка) здійснюється інженерними та загальновійськовими частинами і підрозділами під час підготовки і ведення бойових дій, пересування військ та розташування їх на місці.

У мирний час інженерне забезпечення (інженерна підтримка) здійснюється під час проведення заходів бойової підготовки, перевірки військ, участі у міжнародних миротворчих операціях, миротворчих контингентах та ліквідації (за окремим розпорядженням) наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

1.1.2 Основними завданнями інженерного забезпечення (інженерної підтримки) бойових дій є:

- інженерна розвідка противника, місцевості і об'єктів;
- фортифікаційне обладнання районів, рубежів та позицій які займають війська, районів розгортання пунктів управління;
- влаштування і утримання інженерних загороджень та здійснення руйнувань;
- прокладання та утримання проходів в інженерних загородженнях та руйнуваннях;
- влаштування переходів через перешкоди;
- розмінування місцевості та об'єктів (при необхідності);
- підготовка та утримання шляхів руху військ, підвозу та евакуації;
- обладнання та утримання переправ при форсуванні (подоланні) водяних перешкод;
- інженерні заходи з маскуванню військ та об'єктів;
- добування, очищення води та обладнання пунктів водопостачання;
- електропостачання військ (сил);

інженерні заходи щодо забезпечення дій армійської авіації (підрозділів гелікоптерів);

інженерні заходи з ліквідації наслідків застосування противником ЗМУ.

1.1.3.Зміст основних завдань інженерного забезпечення (інженерної підтримки) бойових дій

1.1.3.1. Інженерна розвідка противника, місцевості та об'єктів

Інженерна розвідка противника, місцевості та об'єктів ведеться інженерно-розвідувальними та іншими підрозділами інженерних військ як самостійно, так і у складі розвідувальних органів загальновійськових частин з метою визначення: характеру та обсягу інженерного обладнання позицій і районів розташування противника, системи його інженерних загороджень, прохідності місцевості, стану доріг та мостів; місць та характеру руйнувань, пожеж, затоплень та інших перешкод, напрямків їх подолання або обходу; характеру водних перешкод та умов їх форсування; місць знаходження і стану джерел води; наявності місцевих будівельних матеріалів, а також засобів, що можуть бути використані для завдань інженерного забезпечення (інженерної підтримки); маскувальних та захисних властивостей місцевості.

Інженерні розвідувальні відомості про противника, місцевість добуваються наземним та повітряним спостереженням і фотографуванням, безпосереднім оглядом, пошуком, а також вивченням захоплених документів і зразків ЗІО, опитуванням місцевих жителів, допитом перебіжчиків та полонених. Крім того, інженерні розвідувальні відомості можуть бути отримані від вищого штабу, начальника інженерних військ (служби), сусідніх загальновійськових з'єднань, начальників розвідки загальновійськових з'єднань, розвідки родів військ, спеціальних військ і служб, а також у результаті вивчення воєнно-географічних описів, довідників та інших документів.

Інженерна розвідка противника, місцевості та об'єктів ведеться також усіма інженерними підрозділами в інтересах виконання визначених їм завдань.

Під час пересування військ, підготовки та ведення ними бойових дій для ведення інженерної розвідки з інженерно-розвідувальних взводів та підрозділів інженерних військ можуть створюватися тимчасові формування:

- інженерні спостережні пости (ІСП);
- інженерні пости фотографування (ІПФ);
- інженерні розвідувальні дозори (ІРД);
- інженерні розвідувальні групи (ІРГ).

Крім цього, до складу військових розвідувальних дозорів або загонів можуть бути включені сапери-розвідники.

Інженерна розвідка спостереженням застосовується тоді, коли об'єкт (місцевість), розвідка якого здійснюється, проглядається, але противник не дає можливості до нього наблизитися. Вона ведеться в усіх видах бойової діяльності військ безперервно. Особливо широко розвідка спостереженням застосовується в обороні та під час підготовки до наступу. Спостереження із застосуванням

оптичних засобів може вестися на глибину 5-6 км. Застосування БПЛА для таких цілей дозволяє значно збільшити глибину спостереження.

Інженерна розвідка фотографуванням застосовується для фіксації даних, виявлених спостереженням або безпосереднім оглядом. Вона ведеться в усіх видах бойової діяльності військ. Як правило, наземні інженерні пости фотографування є рухомими.

Інженерна розвідка безпосереднім оглядом застосовується тоді, коли є можливість наблизитися до об'єкта розвідки, детальніше обстежити його, провести необхідні виміри.

Відомості, отримані шляхом безпосереднього огляду, як правило, є найбільш достовірними., тому такий спосіб слід застосовувати за будь-якої можливості. Бажано цей спосіб розвідки поєднувати з фотографуванням. Найбільш часто безпосередній огляд здійснюють інженерно-розвідувальні дозори під час ведення розвідки доріг, гідротехнічних споруд тощо у розташуванні своїх військ.

Інженерна розвідка пошуком застосовується для отримання точних відомостей про характер оборони противника та місцевості як на його передньому краї, так і в глибині, а також для захоплення полонених, документів, зразків ЗІО. Пошук здійснюється, як правило, інженерним підрозділом (відділенням, взводом), спеціально озброєним та оснащеним, підготовленим до виконання завдань в умовах можливого зіткнення з противником. З підрозділом, виділеним для розвідки пошуком, проводяться тренувальні заняття для відпрацювання порядку проведення пошуку, а також усіх питань взаємодії з підрозділами, що його підтримують. Вся підготовка до майбутніх дій проводиться приховано.

Ведення розвідки підслухуванням організується на доповнення до спостереження та здійснюється, як правило, в умовах обмеженої видимості (ніч, туман, дощ).

У тилу противника інженерні розвідувальні групи, як правило, ведуть розвідку водних перешкод та існуючих на них переправ і гідротехнічних споруд; ділянок інженерних загороджень та об'єктів на дорогах, які підготовлені до руйнування; оборонних рубежів, позицій та інших важливих об'єктів. На ІРГ, які висилаються в тил противника, можуть покладатися завдання щодо створення загороджень на комунікаціях, мінування та руйнування важливих об'єктів противника.

Глибина дій інженерних розвідувальних груп, які висилаються спільно з розвідувальними групами бригади (об'єднання), може сягати до 100 км.

Організатором інженерної розвідки є начальник інженерних військ (служби), у військовій частині інженерних військ – командир (начальник штабу).

Організацію інженерної розвідки та управління підрозділами, які ведуть розвідку, начальник інженерних військ (служби) узгоджує з начальником розвідки.

1.1.3.2. Фортифікаційне обладнання районів, рубежів та позицій які займають війська, районів розгортання пунктів управління

Фортифікаційне обладнання районів, рубежів та позицій які займають війська, районів розгортання пунктів управління здійснюється з метою підвищення ефективності застосування ОВТ, стійкості управління, захисту військ та об'єктів від усіх засобів ураження противника. Воно проводиться силами загальновійськових підрозділів з максимальним використанням засобів механізації, застосуванням підривних зарядів, збірних споруд, місцевих матеріалів, конструкцій і споруд промислового виготовлення, а також з урахуванням захисних та маскувальних властивостей місцевості. Характер, послідовність і терміни фортифікаційного обладнання повинні забезпечувати постійну готовність військових частин та підрозділів до ведення бойових дій і нарощування їх захисту від усіх засобів ураження.

Як правило, до фортифікаційного обладнання залучається до 70 % особового складу механізованих (танкових) підрозділів, родів військ, спеціальних військ та тилу і до 40 % – артилерійських та зенітно-ракетних підрозділів.

Фортифікаційне обладнання районів розгортання пунктів управління (далі – ПУ) виконується підрозділами інженерних військ.

В умовах обмеженого часу для фортифікаційного обладнання або коли характер місцевості та дії противника дозволяють застосування землерийних машин чи вибухових засобів, до фортифікаційного обладнання районів (позицій) військ можуть залучатися підрозділи інженерних військ.

1.1.3.3. Влаштування і утримання інженерних загороджень та здійснення руйнувань

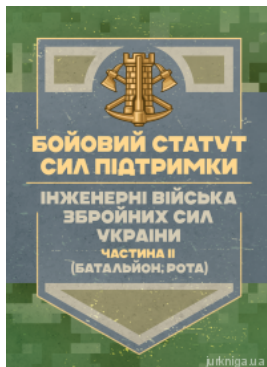
Влаштування і утримання інженерних загороджень та здійснення руйнувань проводиться відповідно до замислу бойових дій у поєднанні з природними перешкодами з урахуванням маневру своїх військ та комплексного вогневого ураження противника з метою завдання противнику втрат, ускладнення його дій, затримання просування і примушення його діяти у вигідному для наших військ напрямку, створюючи тим самим вигідні умови для його ураження всіма видами вогневих засобів.

Інженерними загородженнями прикриваються, як правило, позиції підрозділів, стики та проміжки між ними, відкриті фланги, позиції вогневих засобів, місця розгортання пунктів управління.

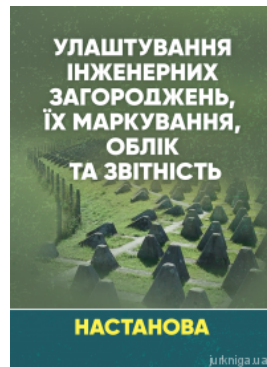
Основу інженерних загороджень складають мінно-вибухові загородження, головним чином протитанкові.

Мінно-вибухові загородження влаштовуються особовим складом загальновійськових підрозділів та підрозділами інженерних військ які для влаштування інженерних загороджень можуть використовувати спеціальну інженерну техніку. Для дистанційного мінування залучається артилерія та авіація.

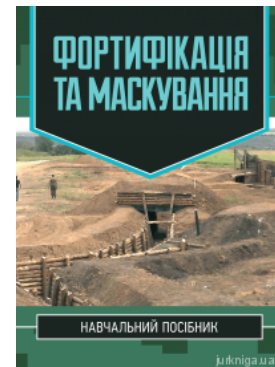
Книги, які можуть вас зацікавити

Бойовий статут Сил підтримки "Інженерні війська Збройних Сил України" частина II (Батальйон, рота)

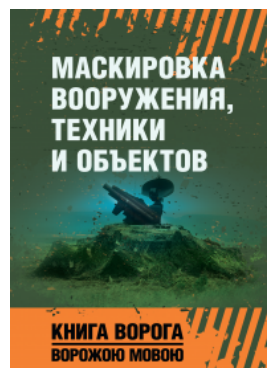
Улаштування інженерних загороджень, їх маркування, облік та звітність. Настанова

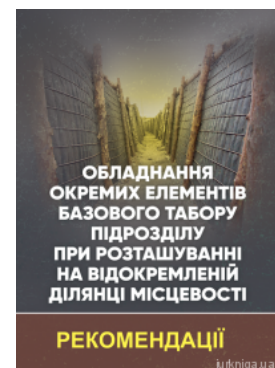
Фортифікація та маскування

Фортифікація и маскировка. Книга ворога ворожою мовою

Маскировка вооружения, техники и объектов. Книга ворога ворожою мовою

Обладнання окремих елементів базового табору підрозділу при розташуванні на відокремленій ділянці місцевості. Рекомендації

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →